

“Книги — мов ріки, які наповнюють собою увесь світ, — це джерело мудрості.”
Київський літопис “Повість минулих літ”

КУТОЧОК КНИГИ В ГРУПІ: зручний, цікавий, розвивальний

Проблема виховання читацької культури, любові до книжки вже піднімалася в нашому журналі. Чимала роль у її розв'язанні належить осередкам книжки та організації цікавої роботи в них. Рекомендації з цього питання пропонує Ірина ТЕРЕЩЕНКО, методист з дошкільної освіти Славтицького міського відділу освіти Київської обл.

У наш вік інформаційних технологій телебачення, відео, комп'ютери все частіше витісняють книжку. Та тільки замінити її ніщо не зможе. Адже дитина, переглядаючи фільм, — лише пасивний спостерігач, а читаючи книжку, — і співавтор, і актор, бо додає щось і від себе. А якщо ви самі читаєте малюку і до того ж обговорюєте з ним вчинки героїв, звертаєте його увагу на гру слів, перероблюєте цікавий епізод, вчите добра й застерігаєте від зла, то ви ще й дружньо спілкуєтесь, разом пізнаєте світ. Так книжка допомагає впливати на розвиток і становлення особистості дитини.

Відтак, виховання у дошкільнят читацької культури, любові до художнього слова, інтересу до книжки — важливі завдання педагога. А їх реалізації сприятиме створення в групі куточка книги.

Основні вимоги до його обладнання:

- ❖ достатнє освітлення;
- ❖ відповідність меблів зросту дітей;
- ❖ постійні оновлення, видозміни.

Як же зробити осередок книги не тільки зручним для малюків, а й таким, що розвиває пізнавальну активність, емоційність, творчість?

Спочатку слід **дібрати книжки** для бібліотеки. Тут можуть допомогти батьки ваших вихованців. Вони охоче передадуть у дитячий садок ті книжки, з яких їхні діти вже “виросли”. А завдання педагога — подбати про те, щоб твори відповідали віковій та розвивальній групі. Тому доцільно обмінюватися літературою з вихователями інших груп.

Важливо добирати книжки **гуманістичного спрямування**, які не спонукають до агресії, не навчають негативних вчинків. Читаючи сучасні книжки, можна помітити, що в багатьох із них змінило зміст старих казок. Наприклад, у казці про Червону Шапочку Вовк уже не ковтає бабусю; три ведмеді вже не виганяють Машу, а дружать із нею. Так оновлені казки виховують доброзичливість, а не жадібність і злостивість.

Добираючи класичні твори, можна не перейматися проблемами оцінювання їх якості, бо такі твори вже визнані. А от добиваючи сучасні, слід поставитися прискіпливо до них. Тексти мають бути високохудожніми. Мова — відповідати сучасним літературним нормам. На жаль, останнім часом нерідко зустрічаються

Як цікаво пізнавати світ разом!

книжки з елементарними логічними, стилістичними, орфографічними помилками. Якщо книжка містить наукові відомості, то переконайтеся у їх достовірності, оскільки існують навіть енциклопедії, де павука відносять до комах, а пінгвіна — селять на Північному полюсі і т.п.

Ілюстрації теж мають бути високохудожніми, за стилем виконання відповідати змісту твору, його основній ідеї. Не женіться за надто яскравими ілюстраціями. Вони спочатку приваблюють, а потім стомлюють

У грі “Бібліотека” народжується прагнення самим навчитися читати

© “Дошкільне виховання”, 2006, № 11

20

Ремонт книжок — школа охайності, дбайливості для дошкільнят

малят. Досвідчені художники малюють для дітей м'якими барвами, враховуючи особливості їхнього несформованого зорового апарату.

Небезпечним для зору дошкільнят є також глянцева (блискучий) папір, який, на жаль, останнім часом часто використовують у книгодрукуванні. За гігієнічними вимогами до дитячої книжки її папір не повинен бути як занадто темним, так і занадто білим (нормативна білізна — 70–88 відсотків). Шрифт, який читає дошкільник, має бути великим (16-й — 20-й кегль), інтерліньяж — широким.

Для дібраної літератури бажано ретельно продумати **умовний класифікатор**. Наприклад, у книжки про природу пропонуємо помістити закладки зеленого кольору, про техніку — синього, у казки — червоного і т. д. За тематикою слід розставити книжки й на полицях.

У куточку книги доречно **плакати з прислів'ями** (їх можна розмістити на стіні). Діти залюбки розучуватимуть на заняттях ці зерна народної мудрості.

*Книжка вчить, як на світі жить.
Книжка добра навчає.
Хто багато читає, той багато знає.
Книжки — ключ до знань.
День без книжки, як без сонця.
Книжка — твій друг, без неї, як без рук.*

На полиці-вітрині варто виставити вже прочитані з малюками книжки. Після ознайомлення з іншими, вітрину слід оновити. Куточок книги доповняють портрети письменників, репродукції картин, серії ілюстрацій до казок, дитячі журнали, фотоальбоми.

Припустимо, що елементарне бібліотечне середовище, зрозуміле маленьким читачам, створене. Що робити далі? Адже **куточок книги в групі має бути не просто маленькою бібліотекою, а базою для проведення занять, виховних заходів**. Серед різноманітних форм організації дітей перевагу слід надавати таким, які стимулюють дошкільнят до **активної взаємодії та творчості**.

Щоб оптимізувати **роботу з дітьми книжкою**, варто **поєднувати її з іншими видами діяльності**. Так, дошкільнята залюбки намалюють ілюстрації до прочитаних творів, зліплять героїв казок, виготовлять власні книжечки, закладки, паперові іграшки, запрошення для молодших дітей та батьків на різні заходи, що організовуватимуться в книжковому куточку.

В осередку книги бажано влаштувати **періодичні книжкові виставки**. Вони можуть бути присвячені знаменному датові, творчості дитячих письменників. Важливо, щоб тематика відповідала уподобанням дошкільнят, їхнім потребам, інтересам. Якщо доповнити виставку роботами дітей та розробити сценарій її

відкриття, вона запам'ятається малюкам надовго. (Наприклад, виставки “Улюблені книжки”, “Цікаве про природу”, “Наша Батьківщина”, “Книжки про техніку” тощо).

Кожного дня можна **призначати “бібліотекаря”** — дитину, яка видаватиме літературу іншим, стежитиме за станом книжок та порядком у куточку. Така роль дає малюку більше самостійності, відповідальності.

Заняття в куточку книги передбачають виховання у дітей бережливого ставлення до неї. Якщо книжки таки потребуватимуть ремонту, слід відкрити **“книжкові лікарні”**. Малюки із задоволенням робитимуть такий ремонт під керівництвом вихователя, а старші — самостійно. Варто також відвести окреме місце матеріалам для “лікування” книжок.

Правила користування книжкою:

1. Книжку читай, сидючи за столом.
2. Бери книжку лише чистими руками.
3. Стеж, щоб під час читання на книжку не падали сонячні промені — бережи свій зір.
4. Не читай книжку під час їжі.
5. Перегортай сторінку, беручись за її верхній куточок.
6. Не клади в книжку ручку, олівець, інші сторонні предмети.
7. Щоб швидко знаходити потрібну сторінку, користуйся закладкою.
8. Не малюй у книжці, не підкреслюй слова, не роби помітки на її сторінках.
9. Не згинай книжку, сторінки при читанні.
10. Пам'ятай: пил і волога — запеклі вороги книжки.
11. Якщо книжка випадково намочена, її неодмінно треба висушити, акуратно розгорнувши подалі від джерела тепла.

Театрально-ігрова діяльність та інсценування — чи не найулюбленіший вид художньо-мовленнєвої діяльності дошкільнят. Тому на базі куточка книги доречно розігрувати вірші, забавлянки, українські народні пісні, казки з використанням декорації, костюмів.

Осередок книги — місце проведення **сюжетно-рольових ігор** (“Книжковий магазин”, “Бібліотека” тощо), **дидактичних ігор, підготовки до літературних свят, зустрічей з письменниками**. На базі бібліотечки можна провести “Свято знавців книжки”, мета якого — закріплювати знання дітей про назви прочитаних книжок, їхніх авторів, про найпростіші структурні елементи книжки.

Серед пізнавальних ігор слід виділити **вікторину**. Вона вирізняється інтелектуальною насиченістю, динамічністю, викликає дух колективізму, потребує підтримати й допомогти одне одному, дружній азарт. У формі вікторини можна провести все заняття чи певну його частину. Вікторина може бути присвячена одній темі (“Казки”, “Книжки про природу”, “Загадки”) або ж містити запитання з різних тем (“Книжковий клуб”). Такі літературні ігри розвивають пам'ять, мовлення, мислення, швидкість реакції, допитливість, сприяють виявленню позитивних емоцій і водночас є формою активного відпочинку дітей.

Підкреслимо, що майже всі описані форми роботи є колективними. А спільна праця згуртовує дітей, спонукає їх до творчості. Організація цікавої діяльності в куточку книги сприяє навчанню, розвитку, вихованню дошкільнят. Тож звабимо все, аби у дитячому садку книжка, як та казова пташка фенікс — символ вічного оновлення та безсмертя, знайшла своє відродження, радувала своєю присутністю та дієвістю. ■

Фото Олега Шестака